

ЄЖИ ЛІТВІНЮК

18 жовтня 2012 року помер Єжи Літвінюк – польський поет і перекладач із білоруської, естонської, латвійської, литовської, російської, української та фінської мов.

Єжи Літвінюк народився 30 березня 1923 р. у Кременці. У його польській родині часто лунала українська мова, адже бабуся й дядьки залюбки співали українських пісень. Красу української мови талановитий юнак збагнув згодом, перебуваючи 1945 р., наприкінці війни, у Харкові. Після війни його біографія пов'язана з Люблінном і Варшавою, де поет закінчував навчання та починав свою перекладацьку діяльність.

Мультикультурне середовище Кременця, у якому він зростає, інші місця його перебування в молодості (а це й Польща, і Росія, й Україна) вплинули на зацікавлення мовами й літературами інших народів. Він здійснив переклади з низки мов на польську, зокрема з білоруської, естонської, латвійської, литовської, російської, української, фінської. Перекладав російську прозу й поезію – В. Аксьонова, І. Еренбурга, Л. Гумільова, В. Маяковського, братів Стругацьких. Єжи Літвінюк був знавцем літератури балтійських народів, автором першого перекладу “Калевали” – фінського народного епосу, здійсненого безпосередньо з мови оригіналу. Охоче перекладав поезію, староанглійські балади. Його праця була відзначена багатьма нагородами, зокрема й іноземними.

Окрему сторінку у творчій спадщині Єжи Літвінюка займають переклади найвидатніших українських авторів. Варто згадати його успішну працю над творами Лесі Українки (“Лісова пісня”), І. Франка (“Мойсей”), М. Хвильового (“Я (Романтика)” та “Дорога й ластівка”), Р. Іваничука (“Орда”), В. Шевчука (“Дім на горі” та “Око прірви”). Завдяки його творчим зусиллям польський читач мав нагоду познайомитися з перекладами української поезії, уміщеної в найповнішій на сьогодні антології українського поетичного слова (Варшава, 1976), до якої ввійшли твори Г. Сковороди, Т. Шевченка, М. Вороного, П. Тичини, М. Бажана, В. Симоненка, І. Драча, Д. Павличка, І. Римарука та інших.

Єжи Літвінюк був членом Товариства “Польща-Україна”, брав участь у численних польсько-українських наукових і популярно-наукових зустрічах та конференціях, організованих, зокрема, кафедрою україністики Варшавського університету. Важко переоцінити внесок цього талановитого перекладача у скарбницю польської та української культур. 2008 року до свого 85-го ювілею він отримав український орден “За заслуги” III ступеня.

Єжи Літвінюк – завжди молодий у помислах і діях – увійшов в історію також як автор перекладу широковідомої, особливо в середовищі польських скаутів, шотландської пісні “Auld Lange Syne” (укр. “Давно-давно”), яка в польському перекладі починається зі слів “Ogniska juz dogasa blask”.

Українська наукова й перекладацька громадськість сумує з приводу такої важкої втрати.

*Микола Жулинський, Ростислав Радішевський,
Анатолій Мойсієнко, Олександр Астаф'єв, Марія Брацка, Артур Брацкі*

